

doplňují některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o státní sociální podpoře (dále jen „zák. práce“).

Podle již ustálené judikatury (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.9.2001 sp. zn. 21 Cdo 2708/2000, který byl uveřejněn pod č. 69 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2002) právní úprava pracovněprávních vztahů, jež je obsažena především v zákoníku práce, vychází z úplné samostatnosti pracovního práva vůči jiným právním odvětvím (z tohoto důvodu zákoník práce obsahuje rozsáhlá obecná ustanovení, zejména vymezení subjektů pracovněprávních vztahů, způsobilosti k právním úkonům, zastoupení, úpravu právních úkonů, včetně jejich neplatnosti, zajištění práv a povinností z pracovněprávních vztahů, uspokojení nároku, lhůty a doby atd.), a právní předpisy proto ani nevymezují vztah mezi zákoníkem práce a občanským resp. obchodním zákoníkem a neupravují analogické používání zákoníku práce v občanskoprávních (obchodně právních) vztazích či občanského (obchodního) zákoníku ve vztazích pracovněprávních.

V právní teorii ani v soudní praxi nejsou pochybnosti o tom, že právní předpisy upravující pracovněprávní vztahy (včetně individuálních pracovněprávních vztahů mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem) zásadně mají kogentní povahu. Tato povaha pracovněprávních předpisů spočívá na principu, že „co není povoleno, je zakázáno“; jestliže pracovněprávní předpisy účastníkům neumožňují odchýlnou úpravu jejich práv a povinností, je třeba to, co těmto předpisům nevyhovuje, považovat za zakázané (srov. k tomu blíže odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 4. 1999 sp. zn. 21 Cdo 2525/98, uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 7, roč. 2000). Kogentnost pracovněprávní úpravy pracovněprávních vztahů je vyjádřena též tím, že práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů mohou vzniknout jen způsobem, jež tyto předpisy připouštějí. Z uvedeného je třeba vycházet i při úvaze o tom, jaký může být právní důvod přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů a jaké následky jsou s ním spojeny.

Dovolací soud v předcházejícím rozsudku ze dne 10.11.2003 č.j. 21 Cdo 920/2003 zdůraznil, že nemá právní význam skutečnost, zda vůbec, popřípadě v jakém rozsahu, byl v kupní smlouvě o prodeji části podniku uzavřené dne 12.12.1994 mezi žalovanými sjednán v rámci přechodu práv a povinností na nabyvatele též přechod pracovněprávních vztahů včetně závazků z odpovědnostního vztahu vůči žalobkyni, neboť k přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů může dojít jen v případech stanovených zákonem (§ 251b zák. práce). V posuzované věci proto došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávního vztahu žalobkyně na kupujícího na základě ustanovení § 480 obch. zák. - jak bylo zdůrazněno - v nezměněné kvalitě; jestliže totiž žalobkyně vykonávala práci podle pracovní smlouvy za podmínek, za nichž vzniká nemoc z povolání, přejal nový zaměstnavatel práva a povinnosti z tohoto pracovněprávního vztahu s touto vlastností, bez ohledu na to, kdy (zda vůbec) bude případně zjištěna nemoc z povolání. Není již významné, že ke dni uzavření smlouvy o prodeji části podniku 12.12.1994 zde nebyl žádný závazek prodávajícího z odpovědnostního vztahu za škodu vzniklou nemocí z povolání, za který by prodávající mohl ručit [odvolací soud přehlédl, že nárok (pohledávka) žalobkyně na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti v té době ještě nemohl vzniknout, protože pracovní neschopnost skončila až 30.6.1995]; rozhodující je, že ručení může sloužit jen k zajištění povinnosti zaměstnance nahradit zaměstnavateli škodu z důvodu odpovědnosti za schodek na hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat (srov. § 247 zák. práce). Zajištění jiné povinnosti - kupř. dílčích nároků práva na náhradu škody, jako to v posuzované věci dovozuje odvolací soud - není přípustné.

Úvaha odvolacího soudu vycházející z ustanovení § 477 odst. 3 obch. zák. nepřihlíží náležitě ke skutečnosti, že za situace, kdy se k přechodu závazku v tomto případě nevyžaduje souhlas věřitele (na rozdíl od obecné úpravy převzetí dluhu - srov. § 531 odst. 1 obč. zák.), je smyslem a účelem ručení podle uvedeného ustanovení zajištění pohledávek věřitele z obchodně právních resp. občanskoprávních vztahů jiným způsobem, tedy, že v souvislosti s prodejem podniku - namísto jinak požadovaného souhlasu věřitele - prodávající jako dlužník ručí za splnění převedených závazků kupujícím. Oproti tomu obsah práv a povinností z pracovněprávních vztahů k zaměstnancům podniku, které přešly na kupujícího na základě přímé působnosti ustanovení § 251b zák. práce podle